

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра менеджменту організацій

**РЕФЕРАТ
кваліфікаційної роботи
на здобуття освітнього ступеня бакалавр
зі спеціальності 073 «Менеджмент»**

на тему: «Управління конкурентоспроможністю транспортного підприємства»

Виконавець:

студентка факультету менеджменту,
обліку та інформаційних технологій

Липач Евеліна Ігорівна
(прізвище, ім'я, по батькові)

/підпис/

Науковий керівник:

к. е. н., доцент

Бровкіна Юлія Олексіївна
(прізвище, ім'я, по батькові)

/підпис/

ОДЕСА – 2025

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми дослідження. У нинішніх умовах ринкової економіки конкуренція виступає одним із головних факторів, що визначає ефективність діяльності підприємства. З кожним роком зростає динаміка розвитку технологій, змінюються споживчі потреби, посилюється вплив глобалізаційних процесів — усе це створює нові виклики для вітчизняних підприємств. Саме тому питання управління конкурентоспроможністю стає надзвичайно актуальним як у теоретичному, так і в практичному аспектах. Для того, щоб встояти на ринку та забезпечити стабільне зростання, підприємства повинні не лише відповідати ринковим вимогам, але й передбачати їх, швидко адаптуватися до змін і формувати унікальні конкурентні переваги. Конкурентоспроможність сьогодні — це не лише здатність випускати якісну продукцію чи надавати послуги, а й уміння ефективно управляти ресурсами, інноваціями, персоналом та репутацією. Актуальність теми зумовлена потребою у глибокому аналізі внутрішніх і зовнішніх факторів, які впливають на позиції підприємства на ринку, а також необхідністю розробки ефективних управлінських рішень, що дозволяють посилити ці позиції. Особливо це важливо для українських підприємств, які функціонують у нестабільному економічному середовищі та часто стикаються з обмеженими ресурсами й високим рівнем конкуренції.

Мета та завдання дослідження. Метою є дослідження теоретичних засад та практичних підходів до управління конкурентоспроможністю підприємства, а також розробка рекомендацій щодо підвищення рівня його конкурентних переваг у ринковому середовищі.

Для досягнення поставленої мети в роботі визначено такі завдання:

- розкрити сутність поняття конкурентоспроможності підприємства та факторів, що на неї впливають;
- проаналізувати теоретичні підходи та моделі управління конкурентоспроможністю;
- проаналізувати ринок транспортних перевезень України;
- економічно охарактеризувати досліджуване підприємство та провести аналіз його фінансово-економічної діяльності;
- оцінити конкурентоспроможність конкретного підприємства на основі реальних показників діяльності та запропонувати рекомендації щодо вдосконалення управлінських рішень для підвищення конкурентоспроможності підприємства.

Об'єкт і предмет дослідження. Об'єкт дослідження — ПП «Бриз 2008», що функціонує у сфері транспортних перевезень. Предмет дослідження — теоретико-методичні та практичні питання формування системи управління конкурентоспроможністю ПП «Бриз 2008».

Методи дослідження. У процесі написання дипломної роботи було використано комплекс методів стратегічного аналізу, які дозволили глибоко дослідити внутрішнє та зовнішнє середовище підприємства ПП «Бриз 2008». Зокрема, застосовано SWOT-аналіз для виявлення сильних і слабких сторін компанії, а також наявних можливостей та загроз з боку ринку. TEMPLES-аналіз допоміг оцінити вплив макросередовища на діяльність підприємства за соціальними,

технологічними, економічними, правовими та іншими чинниками. Карта стратегічних груп дала змогу визначити позицію ПП «Бриз 2008» серед інших учасників ринку, виявити найближчих конкурентів за основними стратегічними параметрами, а також окреслити потенційні напрямки стратегічного маневрування в межах галузі. Застосування цих інструментів забезпечило глибше розуміння конкурентної динаміки та сприяло формуванню обґрунтованих стратегічних рішень.

Інформаційною базою дослідження є навчальні посібники, наукові статті, монографії та інша науково-методична література, статистичні дані, інтернет-джерела, а також уся інформація, отримана безпосередньо на підприємстві: фінансова та управлінська звітність, установчі документи та інша документація ПП «Бриз 2008».

Структура та обсяг роботи. Дана кваліфікаційна робота містить вступ, два розділи, висновки та список використаних джерел (39 найменувань). Загальний обсяг роботи становить 60 сторінок, а основний зміст – 55 сторінок. Робота містить 19 таблиць, 9 рисунків.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі **«Теоретичні основи управління конкурентоспроможністю підприємства»** розкрито теоретичні основи управління конкурентоспроможністю підприємства, наведено класифікацію факторів впливу, розглянуто методичні підходи до оцінювання конкурентних позицій.

Другий розділ **«Формування рекомендацій щодо вдосконалення управління конкурентоспроможністю ПП «Бриз 2008»»** присвячено аналізу ринку транспортних перевезень в Україні, економічній характеристиці діяльності ПП «Бриз 2008», а також оцінці його конкурентоспроможності.

Запропоновано конкретні рекомендації щодо підвищення ефективності управління конкурентними перевагами підприємства, включаючи впровадження інвестиційного проекту із встановлення GPS-трекерів та датчиків пального.

ВИСНОВКИ

Проведене дослідження дозволило зробити висновки, основні з яких такі:

1) У роботі встановлено, що конкурентоспроможність підприємства є ключовою характеристикою фірми, що дозволяє оцінити її становище на ринку в певних умовах у певний час, характеризує можливості для покращення становища фірми та загрози його погіршення. Сутність конкурентоспроможності також тісно пов'язана із зовнішніми факторами. Її комплексний та своєчасний аналіз дозволяє встановити основні проблеми підприємства та розробити необхідні заходи щодо зниження їх впливу або повного їх усунення, виробити стратегічні рішення.

2) Методологія оцінки конкурентоспроможності організації є цілим комплексом різних підходів до її аналізу, кожен з яких дозволяє провести оцінку, акцентуючи увагу на одному або кількох аспектах діяльності підприємства і ґрунтуючись на різних показниках. У роботі запропоновано оцінювати конкурентоспроможність підприємства за допомогою матричних, графічних та стратегічних методів.

3) Проаналізовано ринок транспортних перевезень, обсяг перевезених вантажів загалом та автомобільним транспортом, визначено сучасні проблеми ринку автомобільних перевезень, до яких належать повномасштабна війна в Україні, вартість пального, зношеність автопарку та інші. Автомобільні перевезення залишаються опорою української логістики, хоча і працюють в умовах постійного ризику та змін. TEMPLES-аналіз зовнішніх факторів, що впливають на галузь транспортних перевезень, свідчить про наявність як позитивних, так і негативних аспектів. Загалом, технологічні та ринкові фактори створюють сприятливі умови для розвитку, зокрема завдяки інноваціям у перевезеннях та можливостям вийти на нові ринки. Однак економічні та соціальні фактори виступають як суттєві ризики, особливо через інфляцію, міграцію населення та плинності кадрів. Політична нестабільність і зміни в законодавстві також можуть негативно вплинути на бізнес-середовище. Ураховуючи зважені оцінки, підприємство має зосередитися на мінімізації негативних економічних та соціальних впливів, одночасно використовуючи технологічні інновації і ринкові тренди для посилення конкурентоспроможності та розвитку.

4) Дослідження практичних аспектів управління конкурентоспроможності підприємства проводилось на базі ПП «Бриз 2008». Дане підприємство функціонує на ринку перевезень з 2008 року, основним видом діяльності є вантажні автомобільні перевезення, також надає інші допоміжні послуги у сфері транспорту, що охоплюють логістичне забезпечення, організацію перевезень, зберігання та супровід вантажів. Характеризуючи діяльність ПП «Бриз 2008» протягом 2022-2024 років можна зазначити, що ділова активність досліджуваного підприємства поступово зростає. Загалом підприємство має гарні показники, що вказує на стабільність фінансового становища та вміння пристосовуватися до зовнішніх умов, що є дуже важливим для бізнесу.

5) Проведений SWOT-аналіз дозволив комплексно оцінити стратегічну позицію ПП «Бриз 2008» на ринку транспортних перевезень. Підприємство має низку важливих внутрішніх переваг, зокрема досвід роботи, налагоджену клієнтську базу, стабільну матеріально-технічну базу та просту управлінську структуру, що дозволяє оперативно приймати рішення. Ці сильні сторони забезпечують відносну стійкість компанії навіть в умовах економічної та політичної нестабільності. Згідно з аналізами карти стратегічних груп і показників конкурентоспроможності нами було встановлено, що ПП «Бриз 2008» має високий рівень конкурентоспроможності за більшістю показників. Підсумкова зважена оцінка демонструє, що ПП «Бриз 2008» може займати лідерську позицію в майбутньому, якщо трохи підвищить свої показники. Нами було запропоновано підвищення конкурентоспроможності за рахунок встановлення GPS-трекерів та датчиків пального. Проект спрямований на оптимізацію витрат, підвищення контролю за використанням транспорту та покращення логістичних процесів. Розрахунки грошового потоку показали значний позитивний фінансовий результат, що підтверджує високу окупність вкладених коштів. Впровадження GPS-систем та датчиків пального сприяє не лише зниженню виробничих витрат, а й покращенню організаційної ефективності підприємства, що позитивно впливає на його конкурентоспроможність і створює передумови для сталого розвитку в майбутньому.

АНОТАЦІЯ

Липач Е. І. «Управління конкурентоспроможністю транспортного підприємства»

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня бакалавра зі спеціальності 073 «Менеджмент»

Одеський національний економічний університет. – Одеса, 2025.

У роботі розглядаються теоретичні аспекти формування та управління конкурентоспроможністю підприємства в умовах ринкової економіки.

Проаналізовано сучасний стан ринку транспортних перевезень України, діяльність ПП «Бриз 2008», а також внутрішні й зовнішні фактори, що впливають на конкурентну позицію підприємства.

Запропоновано шляхи підвищення конкурентоспроможності на основі стратегічного аналізу, впровадження інвестиційного проекту з GPS-моніторингу, зниження витрат на паливо та удосконалення управлінських рішень.

Ключові слова: конкурентоспроможність, стратегія, транспортні перевезення, інвестиції, управління, GPS-моніторинг.

ANNOTATION

Lypach E. “Management of the competitiveness of a transport enterprise”

Qualifying work on obtaining a bachelor's degree in the specialty 073 “Management”

Odesa National Economics University. – Odesa, 2025.

The work deals with the theoretical aspects of developing and managing enterprise competitiveness in a market economy.

The current state of the Ukrainian transport services market is analyzed, along with the activities of PE "Bryz 2008" and the internal and external factors influencing its competitive position.

Proposals are made to enhance competitiveness based on strategic analysis, implementation of an investment project involving GPS monitoring, reduction of fuel costs, and improvement of management decisions.

Keywords: competitiveness, strategy, transport services, investments, management, GPS monitoring.